

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Ата-анамен тиімді қарым-қатынас жасау әдістері балабақшада

ЖАРИЯЛАНДЫ
04.04.2025ТІРЕК СӨЗДЕР
ата-ана, бала тәрбиесі, балабақша,
кәсіби шеберлік, қарым-қатынас,
сенім, тәрбиеші, ынтымақтастықСІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/177617/>

Кыржибаева Балдана Нургазықызы

Жетісу облысы, Алакөл ауданы, Бұлақты ауылы. ,»Нұрай» балабақшасы
Тәрбиеші

Аннотация:

Мақалада мектепке дейінгі ұйымдарда ата-анамен тиімді қарым-қатынас орнатудың маңыздылығы мен әдістері қарастырылады. Балабақша мен отбасы арасындағы өзара түсіністік пен ынтымақтастықты нығайту жолдары ұсынылады. Сонымен қатар, тәрбиешілердің кәсіби шеберлігін жетілдіру және ата-анамен жұмыс істеудің заманауи формалары талданады. Мақсат – балалардың толыққанды дамуына қолайлы әлеуметтік орта қалыптастыру үшін ата-ана мен педагог арасындағы сенімді байланысты қамтамасыз ету.

Кілт сөздер:

балабақша, ата-ана, қарым-қатынас, ынтымақтастық, тәрбиеші, бала тәрбиесі, сенім, кәсіби шеберлік

Балабақша мен отбасы арасындағы байланыс - баланың дамуының негізі

Баланың дамуы мен тәрбиесі екі басты әлеуметтік ортаның — отбасы мен балабақшаның — өзара үйлесімді ықпалы арқылы жүзеге асады. Отбасы — баланың алғашқы тәрбиелік ортасы болса, балабақша — оның тұлғалық қасиеттерін қалыптастырып, әлеуметтенуіне жағдай жасайтын

маңызды құрылым. Осы екі ортаның арасында үйлесімді байланыс орнаса, бала өзін қауіпсіз сезінеді, өз мүмкіндігін толық ашуға бейім болады. Отбасы мен балабақша арасындағы ынтымақтастық баланың психологиялық тұрақтылығына, мінез-құлқының қалыптасуына және танымдық қызығушылығының артуына тікелей әсер етеді. Мысалы, ата-ананың тәрбиешілермен тығыз байланыста болуы, баланың күнделікті жетістіктері мен қиындықтарын талқылауы, отбасылық құндылықтарды балабақшадағы оқу-тәрбие жұмысына кіріктіруі – бала өміріндегі тәрбие бірізділігін қамтамасыз етеді. Бұл өз кезегінде баланың өзін-өзі бағалауын арттырып, әлеуметтік дағдыларын жетілдіруге септігін тигізеді. Егер отбасы мен балабақша арасында өзара сенім мен қолдауға негізделген серіктестік орнаса, онда бала өзін қоршаған ортадан қолдау сезініп, тұлғалық дамуға белсенді араласа бастайды. Сондықтан педагогтар мен ата-аналар бала тәрбиесіндегі ортақ жауапкершілікті сезініп, бір мақсатқа жұмылуы қажет.

Сенімді қарым-қатынас орнатудың психологиялық негіздері

Ата-анамен тиімді және сенімді қарым-қатынас орнату – тәрбиешінің кәсіби қызметіндегі маңызды психологиялық аспектілердің бірі болып табылады. Сенімге негізделген қарым-қатынас – өзара түсіністік, сыйластық, ашықтық және қолдауға негізделген ұзақ мерзімді ынтымақтастықты қалыптастырады. Педагог ата-анамен сөйлескенде шынайы, байсалды, сабырлы және позитивті көзқарас таныту арқылы алғашқы психологиялық байланыс орнатады. Бұл ретте тәрбиеші тыңдай білу, эмпатия таныту, ата-ананың пікірін бағалай білу сияқты коммуникативтік дағдыларға ие болуы қажет. Ата-ана өз баласының балабақшада қалай тәрбиеленіп жатқанын, қандай қиындықтарға тап болатынын, қандай жетістіктерге жетіп жатқанын шынайы білгісі келеді. Егер педагог ата-ананың уайымын түсініп, баланың мәселелерін бірге шешуге ұмтылса, ата-ана тәрбиешіге сеніммен қарай бастайды. Сонымен қатар, тәрбиешінің әрбір ата-ананың психологиялық ерекшелігіне сай келетін қарым-қатынас стилін таңдай білуі де аса маңызды. Мысалы, бір ата-анаға нақты деректер мен дәлелдер қажет болса, енді бірі жылы сөз

бен қолдауды күтеді. Осындай психологиялық икемділік пен түсіністік ата-ана мен тәрбиеші арасындағы сенімді қарым-қатынастың негізін қалайды. Сенім орнаған жағдайда ата-ана тәрбие процесіне белсенді араласып, педагогтың кәсіби шешімдеріне қолдау көрсетеді.

Қарым-қатынас формалары және заманауи тәсілдер

Қарым-қатынас түрлері де әртүрлі болуы мүмкін. Күнделікті жүздесу, жеке әңгімелер, телефон арқылы сөйлесу, WhatsApp сияқты мессенджерлер арқылы хат алмасу, ашық есік күндері, ата-аналар жиналысы, тренингтер мен семинарлар ата-анамен байланыс орнатудың кең таралған формаларына жатады. Сонымен қатар, заманауи технологияларды қолдану арқылы ата-аналарға фото немесе видео есептер жолдау, электронды күнделіктер жүргізу сияқты жаңа тәсілдер де кеңінен қолданылуда. Мұндай әдістер ата-ананың балабақшадағы баланың дамуына деген қызығушылығын арттырады.

Жеке қарым-қатынас орнатуда ата-ананың ерекшеліктерін ескеру

Тәрбиеші ата-анамен жұмыс істегенде олардың әлеуметтік жағдайын, білім деңгейін және психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып қарым-қатынас орнатуы қажет. Кей ата-ана баласының тәрбиесіне белсенді қатысса, кейбірі уақыттың тапшылығына байланысты бұл іске немқұрайлы қарайды. Сондықтан әрбір ата-анамен жеке жұмыс жүргізу, оның қызығушылығын ояту, мотивациясын арттыру – тәрбиешінің кәсіби шеберлігіне байланысты. Мысалы, бір ата-анамен үнемі пікір алмасу қажет болса, екіншісіне бала жетістігін көрсетіп, мақтап қойса жеткілікті болуы мүмкін.

Ынтымақтастық негізіндегі тәрбие процесі

Балабақшадағы ата-анамен қарым-қатынас тек ақпарат алмасумен шектелмей, ынтымақтастыққа бағытталуы тиіс. Ынтымақтастық болған жағдайда ғана ата-ана балабақшаның серіктесіне айналады. Мұндай серіктестік екі тараптың да бала тәрбиесіне жауапкершілікпен қарауына мүмкіндік туғызады. Балабақшада өткізілетін іс-шараларға,

ертеңгіліктерге, көрмелерге ата-ананың қатысуы, баланың бойында мақтаныш сезімін тудырып, оның дамуына оң ықпал етеді. Ал ата-ананың балабақша өміріне белсенді араласуы тәрбиешінің еңбегін бағалауға, түсінуге және қолдауға себеп болады.

Тәрбиешінің кәсіби шеберлігі мен педагогикалық мәдениеті

Ата-анамен тиімді қарым-қатынас орнатуда педагогтың өз кәсіби біліктілігін үнемі жетілдіруі де маңызды. Коммуникативтік қабілеті жоғары, эмоционалдық интеллектісі дамыған, стресске төзімді, шығармашылық ойлай алатын тәрбиеші ғана ата-анамен тиімді әрі ұзақ мерзімді серіктестік орната алады. Сонымен қатар, тәрбиеші педагогикалық этиканы сақтап, әр ата-анамен дипломатиялық қарым-қатынас жүргізуі қажет.

Жүйелі кері байланыс - өзара түсіністіктің кілті

Балабақшада ата-анамен кері байланысты жүйелі ұйымдастыру да тиімді қарым-қатынас құралы болып табылады. Кері байланыс тәрбиешінің баланың мінез-құлқы, дамуы мен жетістіктері туралы ата-аналарға уақтылы ақпарат беруін ғана емес, сонымен қатар ата-ананың да өз ой-пікірін, ұсынысын немесе алаңдаушылығын еркін білдіруіне мүмкіндік жасайды. Осындай кері байланысты орнату арқылы педагог пен ата-ана арасында сенімділік пен ашықтық артады, бұл өз кезегінде баланың дамуына қолайлы орта қалыптастыруға ықпал етеді.

Ата-ананың педагогикалық мәдениетін дамыту

Балабақшада ата-ананың педагогикалық мәдениетін арттыру да қарым-қатынастың тиімділігін қамтамасыз ететін маңызды бағыт болып табылады. Осы ретте тәрбиеші ата-аналарға арнап семинарлар, психологиялық тренингтер, ашық сабақтар мен шеберлік сағаттарын ұйымдастыра отырып, олардың бала тәрбиесіне деген көзқарасын кеңейтуге үлес қоса алады. Мұндай жұмыстың нәтижесінде ата-ана өз баласының жеке дамуына сергек қарап, балабақша өміріне белсенді қатыса бастайды.

Баланың рөлі - байланыс көпірі

Ата-анамен тиімді қарым-қатынас орнатуда баланың рөлін де ескеру аса маңызды. Балалар ата-ана мен тәрбиеші арасындағы байланыс көпірі іспетті. Егер бала өзін балабақшада жайлы сезініп, тәрбиешімен сенімді қарым-қатынас орната алса, ол бұл жағымды эмоцияларды үйіне де алып барады. Мұндай жанама ақпараттар арқылы да ата-ана мен тәрбиеші арасындағы өзара түсіністік нығаяды.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. *Аймауытов Ж. Тәрбие жөнінде // Педагогикалық мақалалар. – Алматы: Рауан, 1993.*
2. *Әбенбаев С. Тәрбие теориясы мен әдістемесі. – Алматы: Дарын, 2004.*
3. *Бабаев С.Б., Мухамбетжанова С.Т. Мектепке дейінгі педагогика. – Алматы: Нұр-Принт, 2015.*
4. *Сейсенбаев Қ. Отбасы және бала тәрбиесі. – Алматы: Атамұра, 2007.*
5. *Қоянбаев Ж.Б., Қоянбаев Р.М. Педагогика. – Алматы: Раритет, 2012.*
6. *Сарыбеков Н., Құрманалина Ш. Отбасы педагогикасы. – Астана: Фолиант, 2011.*
7. *Мұқанов М.М. Жас және педагогикалық психология. – Алматы: Мектеп, 1982.*
8. *Жұмабаева Г. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуда ата-анамен жұмыс жүргізу жолдары // Мектепке дейінгі тәрбие. – 2020. №2.*